

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2001

3. volební období

674/6

Stanovisko

prezidenta republiky, jímž vrátil Poslanecké sněmovně
zákon o státním dluhopisovém programu na úhradu závazků plynoucích
ze Smlouvy mezi vládou České republiky, vládou Slovenské republiky a vládou
Spolkové republiky Německo o ukončení vzájemného zúčtovacího styku
v převoditelných rublech a vypořádání vzájemných závazků a pohledávek, které
vznikly jako saldo v převoditelných rublech ve prospěch Spolkové republiky
Německo, o změně zákona č. 407/2000 Sb., o státním dluhopisovém programu
na částečnou náhradu škody zemědělským subjektům postiženým suchem
v roce 2000, a o změně zákona č. 424/1991 S., o sdružování v politických
stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů,
vrácený prezidentem republiky

Datum: 13 -04- 2001

Č.j.:

146 02 / 01

Přílohy:

Prezident republiky

V Praze dne 12. dubna 2001
Č.j.: 2117/01

Vážený poslanci,

využívám své pravomoci dané čl. 50 Ústavy České republiky a **vracím** Poslanecké sněmovně zákon přijatý dne 4. dubna 2001, o státním dluhopisovém programu na úhradu závazků plynoucích ze Smlouvy mezi vládou České republiky, vládou Slovenské republiky a vládou Spolkové republiky Německo o ukončení vzájemného zúčtovacího styku v převoditelných rublech a vypořádání vzájemných závazků a pohledávek, které vznikly jako saldo v převoditelných rublech ve prospěch Spolkové republiky Německo, o změně zákona č. 407/2000 Sb., o státním dluhopisovém programu na částečnou náhradu škody zemědělským subjektům postiženým suchem v roce 2000, a o změně zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon mi byl postoupen dne 11. dubna 2001.

Odůvodnění:

V první řadě považuji za nezbytné konstatovat opětovně svůj zásadní nesouhlas se začleněním obsahově zcela nesouvisející novely do původně navrženého zákona. V daném případě spolu s řešením problematiky stanovených státních dluhopisových programů dochází k významným změnám výše státních příspěvků určených politickým stranám. Takovým způsobem je do právního řádu vnášen zmatek, systém právních norem se stává nepřehledným a nesrozumitelným, a to nejen pro běžného občana, kterému jsou pravidla chování především určena.

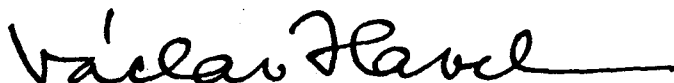
Pokud jde o proceduru přijetí v Poslanecké sněmovně, jsem navíc toho názoru, že při začlenění části týkající se financování politických stran do zákona, nebyla naplněna příslušná ustanovení Jednacího řádu Poslanecké sněmovny, týkající se jednání o návrzích zákonů, především jejich podávání. Nebylo tak rovněž respektováno právo vlády, dané čl. 44 odst. 1 Ústavy České republiky, vyjádřit se ke všem návrhům zákonů. Zároveň bych chtěl vyjádřit politování nad skutečností, že Senát právě v tomto případě, kdy jde o sěžejní úpravu ovlivňující charakter a fungování politického systému, nevyužil své ústavní prostředky, umožňující mu v rámci legislativního procesu přispět ke zkvalitnění přijímaných zákonů.

Hodnotím-li obsah přijatého zákona, je třeba nahlížet ho ve dvou rovinách. Proti částem první a druhé, zahrnujícím úpravu státních dluhopisových programů, nemám námitek, které by mi bránily připojit podpis pod text zákona. Překážku k takovému kroku však spatřuji v části třetí zákona. Z jejího obsahu vyplývá nejen to, že její doplnění do zákona bylo navrženo bez důkladného seznámení se s nálezem Ústavního soudu ve věci některých ustanovení zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, týkajících se státního financování politických stran, ale rovněž, že byla posléze přijata bez respektování závěrů obsažených v odůvodnění tohoto nálezu.

Výstižně lze tento přístup ilustrovat na novém stanovení výše příspěvku na mandát poslance nebo senátora. Částka 1 mil. Kč (stoprocentní zvýšení oproti původní částce), zrušená citovaným nálezem Ústavního soudu, je nahrazena částkou 900.000 Kč (osmdesátiprocentní zvýšení oproti původní částce). Parlamentním politickým stranám tak zůstává zachována podstatná část zvýšení příspěvku, o němž rozhodoval Ústavní soud. Nezpochybňuji dvojnásobné zvýšení stálého příspěvku, neboť tato forma státní pomoci politickým stranám a hnutím odráží též nezanedbatelný podíl na získaných voličských hlasech zákonem určených mimoparlamentních stran (od tří procent hlasů), a nikoliv pouze podíl na státní moci, jak je tomu v případě příspěvku na mandát. V dané souvislosti však nelze od něho odhlédnout, jelikož některým parlamentním stranám dokonce více než kompenzuje "ztrátu" způsobenou snížením příspěvku za mandát. Opomenout nelze dále (ačkoliv jej v principu rovněž nezpochybňuji) přínos zcela nového příspěvku na mandát člena krajského zastupitelstva ve výši 250.000 Kč pro financování politických subjektů, a nepřímé státní financování, tj. financování parlamentní činnosti stran a jejich souvisejících aktivit.

Ztotožňuji se s názorem Ústavního soudu, že stanovení příspěvků a jejich výše náleží moci zákonodárné, přičemž však nesmí jít o libovůli nerespektující určité ústavní zásady. Jedna z těchto zásad je dána čl. 20 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle něhož jsou politické strany a hnutí odděleny od státu. Řečeno slovy Ústavního soudu, strany mají být zakotveny ve společnosti a ne ve státě. Základem jejich financování má být podpora občanů - členů a sympatizantů a naopak není správný předpoklad, že reálné a přiměřené náklady politických stran mají být pokryty státem. Z tohoto nesprávného předpokladu vychází však i v přijatém zákoně nově stanovená výše příspěvku na mandát a nezbývá mi tedy, než při respektu k ústavním zásadám a právním závěrům soudního orgánu ochrany ústavnosti, využít své ústavní pravomoci.

S pozdravem

Poslanecká sněmovna
Parlament České republiky
Sněmovní 4
Praha 1